

MATERIALES

Testimonios de mujeres en las cárceles franquistas, de Tomasa Cuevas.

És la principal obra compilatòria de los testimonis de les dones empresonades durant el règim franquista. A mitjans de la dècada dels setanta, Tomasa Cuevas, militant comunista, va dedicar prop d'una dècada a recórrer el territori espanyol recollint, amb l'enregistradora de mà, els testimonis de les dones que van sofrir les presons de Franco. No hi va comptar amb cap ajut oficial.

El resultat van ser tres llibres -*Cárceles de mujeres I i II, i Mujeres de la resistencia*- publicats en 1985 i 1986, que en l'any 2004 van ser reeditats en un sol volum amb el títol *Testimonios de mujeres en las cárceles franquistas*.

-CUEVAS GUTIÉRREZ, Tomasa (2004): *Testimonios de mujeres en las cárceles franquistas*. Osca. Instituto de Estudios Altoragoneses.

-(1985): *Cárcel de Mujeres. 1939-1945*. Volum 1. Barcelona. Sirocco Books.

-(1985): *Cárcel de Mujeres*. Volum 2. Barcelona. Sirocco Books.

-(1986): *Mujeres de la Resistencia*. Barcelona. Sirocco Books.

Els enregistrament originals están dipositats a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB)- Departament de Fonts Orals, Col·lecció Tomasa Cuevas.

L'any 2005 part dels tres llibres originaris de Tomasa Cuevas van ser així mateix reeditats amb el títol *Presas. Mujeres en las cárceles franquistas* (Barcelona, Icaria-Antrazyt, 2005).

Textos autobiogràfics recollits a:

ASSOCIACIÓ CATALANA D'EXPRESOS POLÍTICS (2001): *Notícia de la negra nit. Vides i veus a les presons franquistes (1939-1959)*. Barcelona. Diputació de Barcelona, pàg. 115, 170-172, 225-230, 337-340, 407-409.

BATISTA, Antoni (1995): *La brigada social*. Barcelona, Empúries, pàg. 23-24.

Testimonis de Tomasa Cuevas en soport audiovisual

Els nens perduts del franquisme, 1° i 2° part (2002). “Trenta minuts” Serveis Informatius TV3 Catalunya. Un reportatge de Montserrat Armengou i Ricard Belis. Assessorament històric: Ricard Vinyes. Amb els testimonis de María Villanueva, Juana Doña, Carme Riera, Teresa Martín, Julia Manzanal, Petra Cuevas, Tomasa Cuevas, Balbina Torres, Antonia Radas, Trinidad Gallego, Teresa Morán, Carmen Figuerola, Soledad Real, Mercedes Sanz Bachiller, Uxenu Álvarez, Francisca i Susana Aguirre, José Murillo, Antonio Prada Girón, Emilia Girón, Teresa Prada Girón, Vicenta Flores, Oliva Rapp, Igor Rapp, Florencia Calvo, María Lucas García.

Estudis, articles i ressenyes sobre Tomasa Cuevas

-HERNÁNDEZ HOLGADO, Fernando (2004): “Reseña de Testimonios de mujeres en las cárceles franquistas, de Tomasa Cuevas”, en *Arenal*, vol. 11, núm. 2, juliol-desembre, pàg. 191-199.

-VINYES, Ricard; ARMENGOU, Montse i BELIS, Ricard (2002): *Los niños perdidos del franquismo*. Barcelona. Plaza y Janés.

-MANGINI, Shirley (1999): *Recuerdos de la resistencia. La voz de las mujeres de la guerra civil española*. Barcelona. Península.

-GASCÓN-VERA, Elena (1997): “Cárceles de odio. Narrativas de mujeres en las cárceles franquistas”, en *Leviatán*, núm. 67, pàg. 113-122.

-CAVALLO, Susana (1996): "Autobiografía, testimonio y ficción en la literatura carcelaria femenina: Lidia Falcón, Tomasa Cuevas y Eva Forest", en *Duoda. Revista d'Estudis Feministes*, núm 10, pàg. 87-100.

-DI FEBO, Giuliana (1979): *Resistencia y movimiento de mujeres en España, 1936-1976*. Barcelona. Icaria.